

Yr awr hon rhaid rhoi ffarwél-i hen drefn.

Er mor drist ymadel.

Ein dull newydd, ni fydd fel

Yr addysg yn Nhnewyddel.

YSGOL TREWYDDEL 2003

Heddiw rydym yn hiraethu
Am yr ysgol a'r cymdeithasu.
Lle yn llawn fwrwm hud-
Lle yn ddiogel rhag y byd.

Deigryn unig dreigla'n dawel
Dros fy ngrudd yn ngwydd yr awel.
Deigryn o lawenydd weithiau-
Tristwch ddaw o gofio ffrindiau.

Hiraeth am y 'Patslyn Glas' -
Lle i gamu a rhedeg ras.
Lle i ddwyn atgofion melys -
Lle i gofio amser hapus.

Cofio ffrindiau, cofio'r chwerrhin,
Cofio'r wen a'r symud sydyn!
Cofio'r canu, cofio'r actio.
Atgof melys - paid anghofio!

Mair Lloyd

Digwyddiad trist iawn yn hanes Ysgol Trewyddel fydd cau y drysau am yr tro olaf i addysgu plant yr ardal. Er i bawb gyda chysylltiad a'r ysgol brwydro yn erbyn y penderfyniad cau, siom a gawsom. Roedd y Cynghorwyr yn mynnu fod rhaid symud ymlaen gyda'r dull addysg y ganrif hon; felly symud ein plant i ysgolion eraill fydd rhaid gwneud.

Diolch yn fawr i pawb sydd wedi helpu a cyfrannu at y llyfryn hwn, bydd yn ffordd o gofnodi rhan o hanes yr ysgol trwy atgofion cyn-athrawon a disgyblion. Gobethio wrth ei ddarllen bydd yn dod ag atgofion hapus am yr ysgol i chi.

July 20th, 2003 is a sad day in the history of Moylegrove, when the doors of the school will close for the last time as a "County Primary School". The villagers will greatly miss the routine of school life, the concerts, the Eisteddfod and the sound of children playing in the school yard. Thank you to the Guests, Glanrhyd, for leading the campaign to keep the school open. Many thanks to all who have contributed to this booklet. Further memoirs are accepted for a future publication by "Cymdeithas Trewyddel".

Heddydd Lloyd

THE HISTORY OF MOYLEGROVE SCHOOL

The earliest records of education in Moylegrove is in 1730, during which time The Society for Promoting Christian Knowledge provided Welsh Bibles for use in "Circulating Schools". They were called circulating Schools because travelling teachers were employed in one village until anyone who wished to, had learned to read. They then moved on to another village. No permanent buildings were needed, the classes were held in churches or cottages. The teachers' salaries were very low.

A permanent school was founded in 1844. It is believed that this school site was a small building opposite Bethel Chapel, "Y Ffestri Bach". The building was also used by the W.L. Home Guard and Bethel Sunday School until The present Bethel Vestry was built in 1932. The school was then known as "Moylegrove British School". A direct mention to the school is made in a report that was commissioned by the Government on the state of education in Wales. This report was produced by J.P. Kay Shuttleworth of the "Committee for the Council on Education", and was completed and put before the House in 1846. The following is an extract taken from the introduction of the report:-

To direct an inquiry to be made into the state of education in the Principality of Wales especially into the means afforded to the labouring classes of acquiring a knowledge of the English Language.

Included in the report is a directed reference to Moylegrove School as follows:-
Population of Parish, 209 males, 244 females, Total 453.

There was one day school, the aforementioned Moylegrove British School with a total of 17 pupils, and one Sunday School. The school curriculum, or "subjects of instruction" as they were then called, included English grammar, history, reading the Holy Scriptures and writing with chalk on slate.

In 1867 the villagers decided to build a new school, and money was raised for the present building to teach 117 children. A girls' cloakroom was added in 1894.

During 1894, the status of the school was changed to that of a Board School, the school became known as the "Moylegrove National District Board School". The Managers Minute book of the new school shows there were 5 members on the board. Rev. W. Jones (chairman), David Phillips (vice-chair), Levi Jones, and John Havard. Mr Joseph Lewis from the "British School" was appointed as "Master" (Head), with a salary of £50 per annum (half Government Grant). Three months notice of leaving on either side. Mr Joseph Lewis subsequently retired in 1919 after 46 years service as Master in Moylegrove school. There was a grand farewell evening held in his honour.

he was a very popular teacher. The Rev. E.J. Lloyd, St Dogmaels wrote a verse to commemorate the event:-

Lewis a fu'n oleuad-i luoedd,
A'i lewyrch yn wastad
Yn arwain i gyferiad
Union les daioni'i wlad.

From the managers minutes, the following were appointed to serve in the Board school with Mr J. Lewis:-

Evan G. Davies, engaged as Pupil Teacher with the now extinct British School, Jessie M. Lewis also pupil teacher, remuneration being £5 for the first year, increasing to £10 by the fourth year. Pupil teachers were the older children (12-14 years) who were entrusted to teach the younger children. School leaving age at this time was 14. Board Meetings were held monthly at Bethel Vestry and ten shillings a year paid as rent, which included fuel and cleaning.

The Board, at this time decided to exclude 13 St. Dogmaels children from the school because St. Dogmaels School Board refused to pay for their education. There was quite a lot of acrimony between Moylegrove Board and St Dogmaels Board regarding remuneration for children who attended Moylegrove school but resided in the Parish of St. Dogmaels. The financial problems had to be resolved by the Education Department instructing St. Dogmaels Board to pay a portion of what was owed. However, two years later, in 1898 there were still problems with St Dogmaels Board owing £6.17s. 9d. in respect of 19 children attending the school from the St. Dogmaels Parish.

In 1895 efforts were being made in the House of Commons to make temperance teaching a part of the duty of the Teacher in Board Schools. This was the beginning of the Government School Inspectors.

1895 School Inspection.

"The work has improved in most respects very much since last year. The weakest subjects are the working of easy problems in the third and fourth standards and mental arithmetic. The knowledge of English is much less than at similar schools and especially among the Pupil Teachers is this the case. English and Geography were on the whole good. The needlework exercises were fair"

1896 school Inspection.

"The school has made fairly satisfactory progress in the elementary subjects with the exception of mental arithmetic which was decidedly weak. This subject should be taught from a carefully graduated scheme for each class. English was fair and Geography pretty good. Singing by note and musical drill was good. The new cloakroom and offices are a great improvement".

1897 school Inspection.

"The elementary work continues to be taught well on the whole, but mental arithmetic is again unsatisfactory. English has improved and is pretty good. The report on the work of each class was somewhat lacking in detail."

1903 school inspection.

"The school continues to make fairly good progress but the irregular attendance which so largely prevails prevents the work of being high quality. The lower classes need continued attention and the children should be taught to add without counting on their fingers."

Below, there are a few interesting extracts from the Managers book:-

During the winter of 1895, there was a measles incidence in the village. It was proposed by John Havard and seconded by D. Phillips and resolved that the Master at entirely in his discretion to close the school the following week if he finds that Measles spreads.

In December 1895 the Board received notice from Rachel Gwynne resigning from her appointment as cleaner owing to the smallness of her wage. It was resolved that the salary of Rachel Gwynne be increased from £1.10s 0d. per annum to £2.15s. 0d per annum, she to provide firewood.

During the Board meeting in 1898 it was resolved that Morris Williams the Attendance Officer (whipper in) be empowered to proceed against Mary Lewis, Penrallt Ceibwr for non-attendance of her son David Willie Lewis.

July 21st. 1899. At a meeting of the Board held this day, present NIL owing to the Hay Harvest.

In 1901, there was a notice served upon the clerk by the Sanitary Inspector regarding the school closets. The matter was passed to the District Council. The Clerk was directed to explain to the Sanitary Inspector that there was no place near to take the excrement, and was impossible for the Board to carry out his wishes. Note that at this time, there was 105 pupils on the role.

Mr. D. Morris Pantygroes (carpenter) supplied a cupboard for the school room at a price of £2.12s.6d. This year also saw desks in the school for the first time.

The last entry in the Managers Book was in 1904, at which time a new Education Act came into force. Under this act, the school became "Moylegrove Council School".
(Diolch i Mr. Alun Y. Davies am ei waith ymchwil i'r darn uchod).

Record books from 1904-1954 are thought to have been destroyed due to tuberculosis outbreak in the school. The headmaster himself, Mr Elfyn Lewis, unfortunately had the infection, and was absent for many months. He was Head from 1950- until he passed away in 1960. Mrs C.M.Owen and subsequently Mrs. Rees were acting heads in the school during the long periods that Mr. Lewis was ill.

During this decade modernization of the school occurred, 1955 bringing electric lights and in 1960, washbasins and water lavatories were installed. Attendances were regularly affected by whooping-cough, and the school frequently closed for various reasons, including General Elections, Gymanfa Ganu Annibynnwyr a'r Bedyddwyr, the St. Dogmaels canteen staff visiting Llangollen Eisteddfod, and the birth of a new prince.

Mrs Martha Jane Daniel became Head teacher in the Summer Term 1960, there were 22 children on the register. Mrs Doris Beale started working as cleaner-in-charge in 1961. During January 1963 the school as well as the village was affected by a severe winter. The school was closed for a whole week due to heavy snow. Mrs. Beale had to carry water to the school from 18th January to 5th March. She brought her own electric boiler into the school to have hot water. Mrs Daniel records the event of the rubber dingy bringing 150 loaves of bread, tea and sugar into Ceibwr Bay for the stranded villagers. In 1964 there is a mention of the village winning the "best Kept Village in Pembrokeshire" competition. The school entrance was widened especially in 1967 to allow the dentist's mobile cabin to enter the school yard. Dental sessions were held over a period of 10 days for the pupils.

Mrs Jean Griffiths started in Moylegrove School in 1969, (retiring in 1980 after 11 years service).

In November 1969, the Croeso '69 Moylegrove Committee presented the school with a 24" Ferguson Television set. A wooden cabinet was made by Mr. Gwilym Griffiths, Glyncoed. Mrs. Daniel noted that the television would be greatly appreciated and enjoyed by the present and future pupils of the school. This year also saw the installation of a telephone in the school.

The cost of school dinners in 1971 was 12p/day; violin lessons were very popular with 10 pupils receiving lessons, as well as 6 having 'cello tuition. A "Bring-and-Buy" sale was held in the school in 1971 which raised £217.40. The bazaar was opened by Mrs. L. George, Gelliaur Glanrhyd, an old pupil of Moylegrove school. On the 18th June 1971, the junior pupils were taken on a very memorable Educational Tour to Bristol Zoo, the following month all the pupils, parents and staff went on the school outing on a Saturday morning to Saundersfoot, moving on to Tenby for the afternoon and evening. The annual trip in 1972 was to the newly opened Llys-Y-Fran reservoir and onto Tenby, the following year there was an excursion to Aberystwyth.

On the 31st August 1972 Mrs Daniel retired after 13 years service at the school. She left behind "the best wishes to her successor for a long, happy and successful career in the cause of true Education."

MR. ALUN Y. DAVIES 1972-1982.

Uchelgais y mywafrif o athrawron yw bod yn Brifathro ar eu hysgol eu hunain a dyna ddaeth i'm rhan i ym Mis Medi 1972. Cefais yr allwedd i'r ysgol ar brynhawn dydd Sul, y diwrnod cyn i'r ysgol ddechrau. Rwy'n cofio cael fy nhywys oddiamgylch y ddau ddsbarth, ystafell golchi llestri, a'r garej. Dyna lle roedd holl stoc yr ysgol yn cael ei gadw. Yr oedd y toiledau ym mhen uchaf y chwarae. Gyda llaw, nid oedd yna doiledau i'r staff - rhaid oedd defnyddio rhai y plant.

Yr oeddwn yn ffodus fy mhod yn adnabod yr athrawes gynorthwyol, oherwydd yr oedd Mrs Jean Griffiths yn un o frodorion Trefdraeth. Fc'm gwnaeth yn gatrefol ac mi gefais wybod ble'r oedd y cyfan ar y bore cyntaf. Roedd dros deugain o blant rhwng y ddau ddsbarth, wedi eu rhannu rhwng y babanod a'r iau. Dyma'r tro cyntaf yr oedd y plant yma wedi cael athro ddyn o gwmpas y lle ac roeddwn yn ffodus fy mod dros y chwe troedfedd ac yn medru rhoi'r argraff fy mhod yn ddisgyblwr o fri. Gofynnais i'r plant o ble roeddynt yn dod. Roedd nifer fechan o'r pentref a'r mywafrif yn dod o'r ardal oddi amgylch, yn ferched ac yn feibion ffermydd a oedd mewn byr amser yn mynd i ddod yn adnabyddus iawn i mi.

Wrth ysgrifennu hwn, rwy'n cofio gofyn i'r plant ysgrifennu stori i mi gyda'r teitl "Atgofion hen fag ysgol". Cawsom llawer o hwyl yn trafod beth a fyddai yn y bag, sut gyflwr oedd arno, a faint o amser yr oedd wedi bod gyda'i berchennog, neu yn y teulu. Rwy'n sicr fy mod yn teimlo fel yr hen fag yna erbyn hyn - hen athro wedi ymddeol - deg mlynedd ar hugain fel prifathro, ond yr atgofion am ei ysgol gyntaf yn glir ac yn felys am y plant, y digwyddiadau, yr ymweliadau, y cyfan yn dod yn ôl yn donnau o emosiwn am y derbynriad a'r gefnogaeth y cefais, nid yn unig oddiwrth holl blant a rieni, ond gan yr holl ardal. Mac sôn heddiw am wneud ein hysgolion yn gymunedol, ond gallaf ddwced heb flewyn ar dafod bod yr ysgol yn Nhrewyddel wedi bod yn ysgol llwyr gymunedol yn y saithdegau! Yr oedd pawb yn ymhyfrydu yn llwyddiant yr ysgol a'i plant ac yr oedd eu cyfraniad i'r gymdeithas a'r Capel yn un a oedd yn cael ei werthfawrogi gan bawb, ac yr oedd y gymdeithas yn rhoi yn ôl i'r ysgol trwy ei chefnogaeth llwyr.

Roedd gwaith yr Urdd yn bwysig i mi ac yn wir ennillwyd Tlws Caermeini am yr ysgol a'r marciau uchaf yn y cystadlaethau llwyfan yn yr Eisteddfod Sir ddwywaith yn olynol. Wrth i'r plant adael yr ysgol gynradd yr oedd yna alw i ffurfio Aelwyd ac yn wir dros y degawd fe se-

fydlodd yr Aelwyd ei hunan yn adeilad yr ysgol. Dyna oedd yr H.Q!

Mae gennyf lu o atgofion o unigolion, partïon a chorau yn cystadlu gyda safon aruthrol o uchel. Rwy'n sicr bydd yr aelodau yn cofio, Cwm Allt-gof yn Eisteddfod yr Urdd Llanelli yn roi pleser mawr i mi, sef cystadleuaeth Cerddorfa dan 19 oed. Lle roedd hanner dwsin o blant o'r ysgol yn cystadlu ac yn chwarae Ymdeithgan Sgipio gan Handel, yn erbyn cerddorfeydd ac aelodau o dros hanner cant o Ysgolion Cymraeg oedd y plant yn teimlo ond yr oeddwn yn crynu fel deilen wrth sefyll o'u blaen yn eu harwain, ac yn ceisio dangos nad oeddwn yn hidio botwm. Yr oedd y neuadd yn llawn o aelodau a'u cefnogwyr o ysgolion uwchradd a phan ddaeth yr hanner dwsin o Drewyddel i'r llwyfan fe aeth y neuadd yn hollo dawel. Gellid clywed pin yn syrthio, ond fe sylwais mod fy ngrwp bach i yn canolbwyntio ac yn mali dim am y gynulleidfa. Yr oedden nhw yn sicr o'i gwaith ac o'r pryd hynny fe stopiodd fy nghluniau i grynu. Ar ddiwedd y perfformiad, fe safodd yr holl gynulleidfa a rhoi canmoliaeth aruchel i'r grwp bach o'r Ysgol Gynradd. Yr oedden nhw'n gwerthfawrogi'r ymdrech a'r gwaith caled yr oedd yr hanner dwsin wedi ei gyflawni fel eu cyd-gystadleuwyr.

Nid oedd y cyfan yma yn bosibl heb gefnogaeth y rieni a'r gymuned ac hefyd fy nghyd-arweinydd yn yr Aelwyd, ac un o Rheolwyr yr ysgol sef y diweddar annwyl y Parchedig Llungwyn Jones. I'r sawl a fu'n aelodau o'r ysgol a'r Aelwyd mae William Wallace a Stirling, Y Ganolfan Genedlaethol i Fabolgampan Dwr yn Nottingham, Iwerddon, Kergloff yn Llydaw ac Oberammergau yn meddwl llawer. Buom yn ymweld a'r llefydd yma i gyd trwy'r Ysgol a'r Aelwyd ac hyd y dydd heddiw, rwy'n cyfarfod ac aelodau a fu ar y teithiau sydd wastad yn fy hatgoffa a dweud - A ydych chi'n cofio?.....Yn un o nosweithiau'r Aelwyd, yn ystod y gaeaf wedi'r daith i'r Pasiant yn Oberammergau, fe ddaeth yr Aelodau ynghyd a dangos yr holl gasglaid o luniau a dynnwyd ar y daith. Paratowyd cawl (y cawl ysgol gorau yn y Sir) gogyfer a'r noson gan Mairwen Harries, cogyddes yr ysgol. Y bore wedyn dyma nifer o rieni yn galw yn yr ysgol a gofyn a fyddem yn fodlon trefnu taith arall i'r pasiant yn 1984, sef dathliad tri chan mlwyddiant y Pasiant yn Oberammergau, taith i'r rieni yn unig. Cafodd Llungwyn a minnau sgwrs fer a dyma fwrw ati i drefnu taith arall. Cysylltwyd a'r Brodyr Richards ac fe drefnwyd y cyfan. Gyda llaw y Brodyr Richards a aeth a ni i bob Eisteddfod, i nofio bob wythnos ac ar bob taith a wnaeth yr Ysgol a'r Aelwyd trwy gydol y deng mlynedd. Yr oeddynt pryd hynny a'i canolfan yn Nhrewyddel wastad yn barod a'u cymorth a'u cyngor. Diolch am

wasanaeth clodwyw Willie Phillips, Ron Brown ac Alan Herbert. Gyda llaw mae Alan yn rhugl ei Gymraeg yn awr ar ôl ein tywys i'r cyfandir ar sawl achlysur, a gofyn i mi rhoi gorchymyn i'r teithwyr am beidio a siarad Saesneg gydag ef er mwyn iddo ddysgu'r Gymraeg yn gyflymach.

Cefais wasanaeth arbennig gan holl aelodau'r staff tra y bu'm yn Nhrewyddel. Erbyn hyn yr oedd yr ysgol yn tyfu a rhaid oedd apwyntio athrawes arall, ac yr oeddwn yn falch o apwyntio Janet Phillips sydd wedi gwasanaethu'r ysgol yn ffyddlon hyd y dydd heddiw. A dyna pryd y daeth y caban newydd i'r ysgol i gymryd y dosbarth babanod. Un arall a oedd yn rhoi'r cyfan i'r ysgol oedd y Gofalydd Mrs Doris Beale. Yr oedd yn rhedeg y cyfan fel cloc tan ei hymddeoliad. Yr oedd yna gystadleuaeth brwd rhwng Mrs Beale a'r plant tua dwywaith yr wythnos, yn ystod yr achlysuron yr oeddwn yn ceisio dysgu'r plant i chwarae'r recorder. Fe ddigwyddai hyn ar ôl cinio pryd y byddai Mrs Beale yn glanhau a golchi'r llestri. Oherwydd prinder dŵr poeth roedd yn rhaid crafu' gweddillion y greffi a'r bwyd oddi ar y platiau plastig cyn eu golchi. Yn ystod y wers yr oeddwn yn cadw clywed rhyw sŵn ychwanegol yn cadw rhythm perffaith yn y cefndir. Y mwyaf oedd y plant yn chwythu ar y recorder y mwyaf gyd oedd y sŵn cefndirol yma yn cael ei glywed. Dyma fi'n gofyn i'r plant, beth oedd y sŵn yna? "O mae'n iawn Syr, Mrs Beale yn crafu'r platiau yw hwnna."

Mae'n amlwg fod y plant wedi hen arfer a'r sŵn. Fel Prifathro newydd ac awdurdod rhaid oedd cael distawrwydd. Dyma fi'n mynd am yr ystafell glanhau a gofyn yn awdurdodol a fyddai Mrs Beale yn fodlon lleihau'r sŵn. A'r ateb "Gallai ddim Mr Davies, ma'r ffliwts na'n mynd ar yn nerves i, ma'n rhaid i fi flotan y cwblw mäs nei mi af fi'n ddwl." Dyna'i diwedd hi, rhaid oedd i'r prifathro symud y wers recorders i amser arall.

Cafwyd sawl taith addysgiadol hwylus ar y trê'n i Sŵ Briste ac i Runnymede ar y Tafwys ger Llundain— pob ysgol yn ardal Aberteifi yn mynd gyda'i gilydd. Syniad ardderchog. Ar ein teithiau byddai y Parchedig Llungwyn Jones yn ein cynorthwyo, ac rwy'n cofio un adeg mynd a'r plant i Iwerddon. Daeth y rieni ac aelodau'r pentref ataf a gofyn a fyddem yn foldon trefnu bws arall fel eu bod nhw yn dod hefyd. Dyma ddau fws yn croesi am dri o'r gloch y bore o Abergwaun ac yn cael diwrnod bendigedig mewn gwahanol lefydd yn ne Iwerddon. Cyrraedd yn ôl yn Abergwaun am un o'r gloch y bore, a beth oedd yno i'n cyfarfod, oedd swyddogion y tollau eisiau gwneud 'spot check' i weld pa nwyddau oedd wedi eu prynu ar y llong. Erbyn hyn, roedd golwg braidd yn ofidus ar nifer fawr o'r oedolion a oedd ar y bysiau. Wedi dod yn ôl i mewn i'r bws, dyma nifer o'r oedolion yn dod ataf ac yn gofyn i mi

siarad gyda'r swyddogion gan gyfeirio at y ffaith mae taith ysgol i blant oedd hon, ac yr oedd y mwyafrif yn cysgu ar ôl diwrnod blinedig. Wrth edrych oddiamgylch y bysiau, roedd y plant i gyd wedi mynd i gysgu'n drwm, yn sydyn, ac yn gorwedd ar eu cotiau. Dyma fi a Llungwyn allan o'r bws ac yn cael trafodaeth gyda'r swyddogion gan esbonio'r diwrnod hir, a bod yn rhaid cael y plant adref i'w gwelyau. Dyma'r prif swyddog yn dweud, "We'll just have a quick look", a dyma nhw i fewn i'r bysiau. Roedd pawb o'r plant yn cysgu'n drwm ac ambell i oedolyn ar yr un pryd yn cadw llygad slic. Dyma ni'n cael mynd o'r diwedd ac er mawr syn-dod i mi yr oedd y plant i gyd ar ddihun erbyn i ni gyrraedd y ffordd fawr allan o'r harbwr. Syndod o fyd! Daeth Llyngwyn i fewn i'r ysgol yr wythnos wedyn gan ddweud ei fod wedi bod yn gweld nifer o'i blwyfolion ac yn adrodd hanes y daith wrthynt. Dyma fe'n mynd at un ac yn dweud ei fod wedi bod yn yr Iwerddon gyda'r sgwlyn a'r plant. Dyma'r hen ŵr bonheddig yn gofyn, "A sut cthoch chi Jones, rownd ffordd?"

Nid oedd gan yr ysgol yn ystod yr amser hyn gae, er mwyn ymarfer chwaraeon, ac roedd un o'r cymdogion yn sylweddoli hyn. Felly dyma Alun Ifans, Fagwreinon Fach yn dod i'r ysgol rhyw ddiwrnod a chynnig darn o dir a oedd yn ffinio â'r ysgol tra y byddai'r ysgol ar agor. (Cofiwch roedd sôn am gau'r ysgol yn y saithdegau.) Yr oedd y cae yma yn gaffaeliad mawr i'r plant a dyma mynd ati a sefydlu dau dîm yn yr ysgol sef Awen a Ceibwr. Cafwyd cystadfeithau brwd dros y degawd yn y cae yma rhwng y plant a rhwng y rieni. Roedd gan yr ysgol fantais cryf pan yn chwarae adref, oherwydd bod y cae braidd yn serth, roedd plant Trewyddel yn arfer chwarae arno.

Bwriwyd ati i wneud ymdrech i gael cegin yn coginio bwyd ar y safle oherwydd yr oedd y bwyd yn cael ei gludo o Ysgol Llandudoch mewn blychau mawr. Llwyddwyd i gael cegin a thoiledau newydd i'r plant ac i'r oedolion. Dymchwelwyd yr hen doiledau a oedd yn dyddio yn ôl i 1896 er mwyn gwneud mwy o le yn y chwarae. Cludwyd y cyfan i ffwrdd gan y ffermwyr lleol a oedd yn barod iawn eu cymwynas. Yn yr adeg hon fe apwyntiwyd Mrs Mairwen Harries yn gogyddes, ac yn wir, yr oedd pawb yn bwyta cinio ysgol gan gynnwys y prifathro, dyma'r adeg y dechreuwyd gorfod chwilio am drowsus yn fwy!!

Wrth hel atgofion fel hyn, mae'n anodd dewis a dethol beth i gynnwys a beth i adael allan. Rhaid cyfeirio at y sioe cynnyrch gardd a'r arddangosfa o hen Drewyddel a drefnwyd gan yr Ysgol a'r Aelwyd. Yr oedd yn braf gweld cynnyrch gardd o bob cwr o ogled Sir Benfro, a gweld a darllen am hanes yr hen amser gydag arddangosfa fawr iawn o hen beirianau fferm yng nghae'r ysgol.

Roedd treulio trwy'r nos allan yn nghaeau Treriffith yn gwylio ac yn cymryd rhan yn yr Aredig Ceffylau er mwyn gosod yr amser i fewn yn Llyfr Recordiau Guinness, yn aredig am dros bedair awr ar hugain gan ddefnyddio ceffylau yn unig, dyna gamp ardderchog Mr Griff James a'i frodyr.

Mi fyddai'r Eisteddfod Gylch yn dod i Festri Bethel bob yn ail flwyddyn. Yr oedd aelodau ifanc yr aelwyd yn gwneud yr holl drefniadau, paratoi'r llwyfan a symud y piano i lawr o'r ysgol i Festri Bethel. Yn dawel bach, rhyngddo chi a fi, dyma sut cafodd yr ysgol biano newydd oddiwrth Awdurdod Addysg Dyfed. Mae tipyn o ffordd, a rhiw serth o'r ysgol lawr i'r gwaelod i Festri Bethel. Cyfrifoldeb bechgyn yr Aelwyd oedd mynd â'r piano. Bore'r Eisteddfod dyma'r bechgyn yn dod at ddrws yr ysgol. Yr oeddwn i'n brysur yn dysgu felly roedd gennyf lwyr ymddiriedaeth yn y bechgyn. Ni feddyliais ofyn sut oedd y piano i gyrraedd y Festri. Daeth Llungwyn i'r ysgol yn ddiweddarach i gael trefniadau'r noson ac mi ddywedodd. "Rwy wedi gweld 'first' i rhiw Trewyddel heddi." "Beth oedd hwnna?" medden i. "Piano ar wheels i hunan yn pasio car." Mae'n debyg bod Huw a Gareth Harries, Dennis James a Dai Phillips wedi gweld disgyrchiant yn ddefnyddiol iawn. Daeth y piano yn ôl mewn link boes tractor!!!

Ni ddaw y melys heb y chwerw. Mae nifer o blant yr ysgol o'r cyfnod yma wedi colli ei bywydau mewn amgylchiadau trist iawn, ond mae atgof ohonynt yr un mor fyw heddiw ac yr oedd i mi pan oeddynt yn plant yn mynychu'r ysgol ar y rhiw. Mac eu cyfraniad i'w hardal wedi bod yn amhrisiadwy. Gellid son ymhellach am bersonoliaethau, ond rwyf yn bwrpasol wedi gadael enwau unigoilion allan o'r cofiant yma. Mi fyddan nhw yn cofio'r amgylchiadau a'r digwyddiadau, a gobeitho bod ein cyfraniad ni fel athrawon yn yr ysgol wedi lliwio'r ffordd ymlaen i'r llu o blant sydd wedi gwneud gyrfaedd disglair a phwysig iddynt eu hunain yn y gymdeithas yng Ngogledd Penfro, ac ymhellach ar draws Cymru a'r byd.

Mae'n niolch i ar ran pawb ohonom a gafodd yr anrhydedd o ddysgu yno yn ystod y ddegawd - am y cyfle a gawsom i liwio rhan fechan o'r ffordd yn eu bywydau.

MRS. MAIR LLOYD 1982-1995.

Wrth edrych yn ôl dros ysgwydd y blynyddoedd cofiaf fy niwrnod cyntaf fel Prifathrawes Ysgol Trewyddel. Teithiai'r "Morris" bach yn araf ond yn gadarn lawr y ffordd o Landudoch i gyfeiriad Trewyddel. Roedd golygfa fendigedig o'm blaen a'r môr yn las a llyfn fel diwrnod o haf. Cofiaf y croeso cynnes a gefais gan Mairwen Harries, Yvonne Jenkins a'r plant a theimlais yr agosatrwydd sydd yn para yno hyd heddiw. Roedd Janet Phillips ar absenoldeb mamolaeth ar y pryd felly Eiri Williams fu'n fy nghynorthwyo am y tymor cyntaf.

Teimlais yn gartrefol yn syth – plant hoffus, siriol. Pan ddychwelais i'r ysgol yn ddiweddar credais fy mod wedi mynd nôl mewn amser gan fod yr un croeso yno gyda Elin Thomas, a Janet Phillips a minnau'n sylweddoli fod "plant y plant" yno erbyn hyn a'r teuluoedd fu'n gymaint o gefn i mi yn dal i fod yn gysylltiedig â'r ysgol. Hawdd oedd eu nabod oddi wrth eu teuluoedd.

Bu'n bleser gweithio yn Nhrcwyddel a chofiaf yn arbennig am y noson ymadael ag Alun Davies a'm croesawu innau. Llond lle o fwyd a phobl a chroeso twymgalon.

Mae i bob blwyddyn ysgol a phob tymor ei batrwm arbennig ac felly dechreuwyd bron yn union gyda Chwrdd Diolchgarwch yng Nghapel Bethel gydag eitemau gan y plant ac anerchiad gan y diweddar Barchedig Llungwyn Jones ac fe aed a'r cynnyrch i Gartref yr Hafod lle cyflwynwyd eitemau gan y plant a chael cyfle i sgwrsio a'r Henoed. Parhaodd y patrwm gan newid ei leoliad o flwyddyn i flwyddyn gyda phobl fel y diweddar Barchedig M.C. Davies, Parchedig T.R. Jones, Parchedig Eric Williams a gweithwyr ar ran y deillion, Dr. Barnardos a.y.b. yn ein hannerch.

Mae dysg yn angenrheidiol i bawb a chredem mewn rhoi ystod cang o brofiadau i'r plant ac yn sgil hyn buom yn cydweithio gyda gweithwyr y Parc Cenedlaethol yn ogystal â ffermwyr cyfagos ac yn astudio'r feidir ger yr Ysgol, yr afon Treprysg, Fferm Trewenfron, llyn cyfagos, ac yn plannu coed o gwmpas yr Ysgol a gwneud blychau adar a'u gosod yng nghoed Treriffith. Gwyddai Dr. C. Winnard am fy niddordeb ym myd natur a chyflwynodd wobrau i'r Ysgol er cof am ei gŵr. Prosiect ar agwedd o fyd natur oedd y dasg ac fe gaed gwaith arbennig gan y plant drwy'r blynyddoedd.

Un o'm hoff bleserau oedd mynd am dro gyda'r plant i Ceibwr ac astudio'r blodau gwyllt, y coed a'r adar ac yna cael hoe ar y 'Patshyn Glas' cyn cychwyn am adre.

Hoffai'r plant gymryd rhan mewn Cwisiau a byddent yn llwyddo'n rhyfeddol yn y Cwis Llyfrau iaith gyntaf ac ail iaith ac roedd hyn yn symbyliad i ddarllen llyfrau. Hefyd cystadleuent yn y cwis "Bobbie Busters" – gwybodaeth cyffredinol – a drefnwyd gan yr Heddlu a Banc Barclays a chymryd rhan yng Ngweithgareddau Llyfrgell Dyfed oedd yn amrywio o flwyddyn i flwyddyn. Roedd Eisteddfod yr Urdd yn chwarae rhan bwysig yn eu bywyd hefyd gyda'r

amrywiol weithgareddau o waith llwyfan i waith llaw a'r llwyddiannau yn rhy niferus i'w nodi – un disgybl wedi ennill deg Tystysgrif yn Eisteddfod Sir 1993! Cafodd nifer o'r disgyblion fwynhad wrth gymryd rhan yn sioe gerdd "Gan Bwyll" Eisteddfod Genedlaethol yr Urdd Bro'r Preseli 1995 ac yn Jambori'r Urdd a hefyd fynychu gwersyll Llangrannog.

Roedd chwaraeon yn bwysig wrth gwrs a'r Mabolgampau blynyddol a'r ymgiprys am y darian i'r pencampwr a'r bencampwraig ac aml un yn llosgi wrth fod allan yn yr haul crasboeth yn ystod y prynhawn. Cawsom lawer o hwyl wrth weld y rhieni a'r staff yn rhedeg ras! Cafodd nofio le blaenllaw gan ei fod yn bwysig wrth fyw mor agos i'r môr a braf oedd gweld y plant yn llwyddo a chael Tystysgrifau a'r Bathodyn Pres am eu llwyddiant ar ôl mynychu Pwll Nofio Aberteifi yn wythnosol.

Cafodd y plant wersi Marchogaeth Beic hefyd gan yr heddlu lleol. Roedd llawer o waith dysgu ond roedd yn bwysig i fod a'r wybodaeth ar gyfer heolydd cul yr ardal. Bu llawer cartref – rhieni – yn brysur iawn yn golchi a glanhau'r beic cyn dod ag e i'r Ysgol – o gofio fod nifer o'r plant wedi eu magu ar ffermydd!

Rhoddem bwyslais ar yr ochr gerddorol ac roedd y plant yn cael cyfle arbennig gan fod athrawon peripatetig yn dod i roi gwersi ar offerynnau llinynnol, pres a chwyth a byddai'r plant yn sefyll arholiadau, yn ymuno a'r gerddorfa leol a cherddorfa'r Sir ac fe gaent gymryd rhan yn y Cyngerdd Blynyddol. Hoffai'r plant unrhywbeth newydd a chofiaf y diwrnod y daeth Xylophone mawr newydd i'r ysgol a'r brwdfrydedd wrth geisio rhoi'r darnau wrth ei gilydd ac yna chwarae alawon arno

Cawsom Gyfrifiadur am y tro cyntaf ym mis Tachwedd 1983 – yr Ysgol yn cyfrannu £325 (hanner y gost) tuag ato – trwy haelioni'r rhieni – agor maes newydd ar y pryd ond sy'n hen gyfarwydd erbyn heddiw.

Diwrnod mawr arall oedd diwrnod cael piano newydd (Welmar) fel ein bod yn medru cyfeilio i'r offerynnwyr a.y.b. – cyrhaeddodd ar fore Sadwrn ym mis Ionawr 1985 – ac mac sain hyfryd iddo o hyd.

Roedd y Noson Rieni a chyflwyno'r Adroddiad Blynyddol o waith y flwyddyn yn bwysig a hefyd y sgwrs unigol gyda'r rhieni a chyfle i drafod gwaith y plant. Roedd hefyd yn gyfle i rieni weld arddangosfa o waith y plant a llyfrau a phrosiectau'r plant. Gwerthfawrogem y ffaith fod pob teulu bron yn cael ei gynrychioli yn y noswaith hon. Caed cyfle i drin a thrafod gwahanol bynciau. Yn ystod un o'r cyfarfodydd penderfynwyd cael gwisg ysgol ac felly ym mis Medi 1988 gwisgwyd y wisg am y tro cyntaf gan y plant – hoff liwiau'r athrawon a'r plant sef glas a melyn – hardd iawn.

Cawsom brofiadau diddorol ar ein gwibdeithiau blynyddol. Ceisiam ymweld â lleoedd o ddiddordeb hanesyddol yn ogystal a chwaraete. Buom yn ymweld ag Amgueddfeydd yn Aberystwyth, Abertawe a Sain Ffagan a Chestyll, ar y tren bach o Bontarfynach i Aberystwyth, gwaith mwyn Llywernog, Ystrad Fflur, Eglwys Gadeiriol Tyddewi, nectarium Solfach, Dan yr Ogor, Penscynor, Castell

Henllys, Penclacwydd, Dinbych y Pysgod, Techniquet a chloddio am aur yn Nolaucothi! Hefyd byddem yn mynd i Theatr Mwldan yn gyson i weld perfformiadau theatrig ac i weld Arddangosfa Adran Cemeg Coleg Prifysgol Aberystwyth.

Uchafbwynt tymor y Nadolig bob blwyddyn oedd y Cyngerdd a chafwyd Cyngherddau o safon uchel gyda'r plant yn rhoi o'u gorau glas. Afraid nodi bod y Neuadd/Eglwys/Capel yn llawn bob amser a'r plant yn cyflwyno eitemau yn seiliedig ar Hanes y Nadolig. Ond yn 1991 torrwyd tir newydd gan roi dau berfformiad o "Joseff a'i Got Amryliw" gan Andrew Lloyd Webber. Roedd y rheini wedi ein cynorthwyo gyda'r set a'r gwisgoedd a'r plant, yr athrawon a'r cynorthwywyr wedi cael mwynhad arbennig yn paratoi. Roedd Mr. Huw Lloyd Jones, Arolygwr Ysgolion yn bresennol yn y rihyrsal a channolodd y perfformiad yn fawr. Fel dywedodd Alun Evans, Fagwreionon wrth ddiolch i bawb "Gwaith ardderchog iawn, wir i chi!" Stori'r Nadolig ar gân gyda chôr ac actorion a gafwyd yn 1992 – pawb ar eu gorau unwaith yn rhagor ac yna yn 1993 cyflwynwyd "Nia Ben Aur". Cafwyd dau berfformiad gwefreiddiol ac mae lleisiau swynol y plant ac ambell unawd a deawd yn dal i gannu yn fy nghlustiau. Roedd pob plentyn yn cymryd rhan fel arfer ac yn mwynhau'r miwsig hudol. Bu'r rhieni unwaith eto, dan gyfarwyddyd Terry Stone yn cynllunio a phaentio'r set, Alun Morgan yng ngofal y Sain a Meredith Phillips yng ngofal y fideo ac Elfyn Morris yng ngofal y drws. "Perfformiad gwefreiddiol" yn ôl Beryl Lewis a fu'n gwneud y diolch ar ran y Llywodraethwyr. Gweithiodd y staff yn galed yn y perfformiadau hyn: Janet Phillips, Heulyn Roderick, Enfys Morgan, Haulwen Phillips a fi wrth gwrs! Roedd cwpanaid o de a chacen i bawb yn yr Ysgol ar ôl gorffen dan ofal medrus Mairwen Harries, Yvonne Jenkins, Hefina Morris, Rhian Sollis a Sandra Jones a John Fletcher yn cludo "Siôn Corn" I ymweld â'r plant.

Yn 1994 cafwyd Carolau Hen a Newydd yn cael eu dilyn gan "Barti Ddu" a'r un gefnogaeth gan y rhieni a.y.b. gyda Maggie Campbell yn helpu gyda'r "Hornpipe". Fel y dywedodd y diweddar Gyng. Halket Jones, a fu'n gefnogol iawn i'r Ysgol ar bob achlysur – "Mae'n amlwg bod ysgolion bach (27 o blant ar y pryd) yn medru cyflawni gwaith o safon uchel iawn – llongyfarchiadau gwresog i chi".

Mantais fawr i ni fel ysgol fu cael defnyddio Festri/Neuadd Bethel yn ddiidâl ar hyd y blynyddoedd. Diolch yn fawr iawn.

Cafwyd Cyngherddau ar ddydd Gwyl Ddewi wedi eu trefnu gan y plant. Cynhaliwyd yr Eisteddfod Gŵyl Ddewi gyntaf yn 1987 a bu cystadlu brwd mewn gwahanol feysydd rhwng y ddau dŷ Awen a Ceibwr. Rhoddwyd cadair yn wobwr am Gerdd Gymraeg mewn seremoni Gymraeg a choron am Gerdd Saesneg mewn seremoni Saesneg a tharian am y marciau uchaf. Cyflwynodd Mrs. G. Edwards darian i'r tŷ buddugol. Prynawn prysur a phob plentyn yn falch o'i ruban/rubantau ar ddiwedd y dydd a "Heddwch" yn atsain yn ein clustiau!

Roedd yn brofiad diddorol i gyrraedd yr ysgol am ein bod yn dueddol i gael eira trwm weithiau! Llwyddais i gyrraedd yr ysgol bob dydd – ar wahan i un diwrnod lle'r oedd y lluwch yn drech na'r car bach. Y profiad gwaethaf oedd y

llyfogydd mawr ym mis Mehefin 1993. Daeth boncyffion a cherrig mawr i lawr gyda'r llif a chodwyd wyneb y ffordd fawr. Doedd y Cyfarwyddwr Addysg ddim yn fy nghredu nes gwelodd e'r "Newyddion" y noson honno! Penderfynias y diwrnod hwnnw fod well gen i cira na llif!

Bu'r plant yn recordio rhaglen "Munud i Feddwl" ar gyfer y Radio. Cefais innau gyfle i baratoi llyfryn o Wasanacthau Boreol ac un ar gyfer Cerdoriaeth yn yr Ysgol a'r plant yn frwydfrydig yn cymryd rhan yn y gweithgareddau.

Mwynheais fy nghyfnod yn Ysgol Trewyddel yn fawr iawn gan gynnwys y flwyddyn pan ryddhawyd fi i fynd o gwmpas Ysgolion Gogledd Penfro a De Ceredigion i hyrwyddo Cerddoriaeth ond roedd yn braf cael dod nôl at y plant a'r athrawon a diolchaf yn fawr i Janet Phillips, Eiri Williams, Morfudd Morgan, Henlyn Roderick, Enfys Morgan a Haulwen Phillips ynghyd a nifer o athrawon a staff dros dro ac athrawon peripatetig ym mhob agwedd o addysg am eu cymorth a'u brwdfrydedd ar hyd y blynyddoedd.

Diolch hefyd i Mairwen Harries a fu'n gogyddes arbennig ac yn paratoi cinio Nadolig bendigedig bob blwyddyn ac yn glanhau'r ysgol yn ddiflino ac i Yvonne Jenkins am edrych ar ôl yr arian cinio ac i Maureen Owen heb anghofio'r gyrrwyr bysiau dros y blynyddoedd yn enwedig Mrs. Eluned Williams y diweddar Willie Phillips a'r Brodyr Richards

Mae'r noson ffarwelio yn dal yn fyw yn y cof a diolch i bawb fu ynglyn â threfnu honno. Diolch am haelioni a chefnogaeth rhieni ar gyfer pob gweithgaredd o barti Nadolig i Ras Peli, i Arwerthiant Eifyn Morris neu godi arian at yr Ysgol ac achosion da neu'r Eisteddfodau Cenedlaethol.

Ymfalchïaf yn llwyddiant y cyn-ddisgyblion ym mhob maes – yn academaidd, yn gymdeithasol a'u cyfraniad i'w cymdeithas ble bynnag y bônt – rhoi o'u gorau glas. Mae atgofion yn dod a thristwch yn eu sgîl ond rhaid cofio'r amser hapus, y troeon trwstan a'r cyfrinachau....

Diolch o waelod calon ac mae prysurdeb plant a llonyddwch Ceibwr yn dal yn fyw yn y cof a chaf y ffrainc fawr yn flynyddol o ddod yn ôl i'ch mysg bob haf i arwain Canu Ceibwr – uchafbwynt y flwyddyn i mi.

Dymunaf yn dda i chi oll yn y dyfodol gan obeithio bod y penillion yma ac ar dechrau'r llyfryn yn cyfleu ychydig o'r hyn sy'n mynd drwy fy meddwl i fel chwithau heddiw siwr o fod.....

Ysgol Trewyddel 1995

*Mae Trewyddel yn le hyfryd
Plant diddorol sy'n llawn bywyd,
Staff yr Ysgol yn gefnogol-
Rhieni'n frwydfrydig dros yr Ysgol.*

*Pob lwc a bendith fo i chi
Fydd yn gweithio ynddi hi.
Hwyl a hoen a bywyd hapus
Fo i'ch rhan ac atgof melys.*

Mair Lloyd

MRS DILWEN SMITH 1996-2002.

Treuliais saith mlynedd hapus iawn yn Bennaeth Ysgol Trewyddel;
blynyddoedd yn llawn o atgofion melus sy'n aml iawn yn dod a gwen wrth i
mi feddwl yn ôl. Anodd iawn yw dewis pa rai i'w rhoi ar gof a chadw ar
bapur!

Yn bendant un diwrnod sy'n dod i gof yn aml yw y diwrnod bendigedig o haf
pan ddilynnodd Dosbarth 2 gyda wardeniaid y Parc Cenedlaethol a rhai o'r
rhieni, Llwybr yr Arfordir o Geibwr ac heibio Pwll Crochan. Dyna beth oedd
golygfeydd bendigedig ac roedd y teimlad o heddwch mor gryf bron y gallem
ei gyffwrdd a'i deimlo. Tawelwch llwyr, a dim ond ambell i wylan swllyd yn
tarfu ar ein meddyliau. Awyr las, las a phelydrau'r haul yn troi y môr yn ber-
lau arian.

Cawsom ein cinio uwchben Pwll Crochan a dyna'r tawelaf yr wyf wedi gweld
plant yn bwyta. Roedd fel petai pob un ohonynt wedi gwirioni yn llwyr ar
brydferthwch a pherffeithrwydd natur.

Ar ôl dringo i fynu'r ochr arall o Bwll Crochan, heibio i'r Clatsh y Cwn urddasol
ar ben y bryn, fe droiom i ffwrdd o gyfeiriad y môr a dilyn y llwybr drwy'r
goedwig yng nghysgod y dail yn ôl i Drewyddel. Diwrnod llesol i'r enaid a
neb wedi cwyno ar hyd y daith.

Os oes rhywun yn chwilio am gerddad dyma'r un i chi. Fe wnaethom doraeth
o waith yn dilyn — y cwricwlwm ar ei orau!

Efallai y digwyddiad y byddai'r plant yn ei gofio orau oedd y tro pan es i yn
"styc" yn y swyddfa! Roedd y ffon wedi canu yn ystod gwerau a phan es i'w
ateb cauais y drws ar fy ôl. Sôn am sioc wrth geisio ei agor — dim gobaith —
y latch wedi torri a fi yn sownd yn y swyddfa a'r plant tu allan yn y dosbarth.
Diolch i'r mowredd na welsont eu cyfle i ddianc! Wrth lwc ar ôl ffonio daeth
Mr Arwyn Thomas i'm rhuddhau ond roedd hi'n dipyn o gamp dringo allan
drwy ffenest y drws!

Beth am y diwrnod FFWL Ebrill na wedyn pan aeth y plant i gwato ar ol cyr-
raedd yr ysgol. Roedd hi'n dipyn o sioc canu'r gloch a neb yn ymddangos.
Pwy oedd wedi hau y syniad na os gwn i?

Mae yna lu o bethau yn dod i'r cof am yr ysgol; Cyngherddau Nadolig a'r dair chwaer salw, y tri broga bach a ddaeth yn dri gwr doeth, Sion Corn yn cwrdd ag enwogion o hanes Cymru yn cynnwys Jemeima a'i merched yn gwneud yr haca i Mî Welaïs Jac y Do. Y rasys hwyiaid a pheli, y Cyrddau Diolchgarwch, Mabolgampau, trip i Oakwood a cael "Sreet Cred" ar ol bod ar "Bounce" — 3 gwaith! Llund lle yn peintio'r ysgol — mae yna resî a rhesî o bethau y gallwn gyfeirio atynt.

Un peth sy'n sicr ni fyddai gennyf y trysorau yma o atgofion melus heb gydweithrediad ac ymroddiad y staff, y plant a'r rhieni. Diolch i chi i gyd.

MOYLGROVE HISTORY GROUP

The main aims of the Moylgrove History Group is to undertake original research and build up an archive on the history of our village and surrounding area. In so doing we can reconstruct something of the lives of those who were born, educated and worked in Moylgrove through the centuries with a view to publishing a professional history. Research has already begun and some of the results of it have appeared in the Community Newsletter. It is also intended to organise trips and talks, which will be open to the whole community.

Currently, there are about twelve members of the Group who have interests encompassing prehistory through to the development of the modern settlement, place and personal names, folk history and local customs. The village school, and the origins and development of education, will be an important topic for investigation.

If anyone would like to take part in the Group's work, please contact Robert Anthony on 881340.

The Community Newsletter is published four times a year, and is circulated in the village and surrounding area. If you have moved away from Moylgrove but wish to receive a Newsletter, contact Hedydd on 881267.

MRS. ELIN MAI THOMAS 2003

Er mai ond blwyddyn sydd ers i mi ymuno â staff Ysgol Trewyddel, teimlais o'r cychwyn cyntaf fy mod yn rhan o ysgol ac ardal arbennig. Does dim byd tebyg i godi yn y bore a teimlo eich bod eisiau mynd i'r ysgol gan edrych ymlaen i ddi-gwyddiadau'r diwrnod, a dyna'n union dwi wedi ei brofi eleni. Mae wedi bod yn fraint ac yn bleser i droedio yn olion traed cyn Brifathrawon o dras uchel, a chyd-weithio a staff o'r safon uchaf.

Dwi wedi dysgu llawer yn ystod y flwyddyn diwethaf gan bwysu ar brofladau ac arbenigedd fy nghydweithwyr, wrth i mi ymgysgu a'r ysgol, a gofynion y swydd o fod yn Bennaeth. Diolchaf yn fawr iddynt am eu cymorth ac am yr hwylusdod o gydweithio, a chynorthwyo'n gllydd yn ystod y cyfnodau trafferthus. Rhaid cyfaddef fod ambell adeg anodd wedi dod i'n rhan yn ystod y flwyddyn ddiwethaf hon, ond i ni wedi cael llawer iawn o hwyl hefyd. Mae swn chwerrthin i'w glywed yn gyson tu fewn i furiau Ysgol Trewyddel - yn wir mae'n ysgol hapus, dedwydd ac yn llawn cymeriadau!

Fy mwriad fel pennaeth oedd i rhoi blwyddyn i'w chofio i'r plant gan lenwi bob dydd a gweithgareddau hwylus fyddai'n aros yn y cof. I ni wedi bod yn brysur iawn yn ystod y tri tymor ac mae nifer fawr o uchafbwyntiau y dylid son amdanynt. Mwynheuais yn fawr ein penwythnos yn Llangrannog, dathliadau'r Nadolig, ein llwyddiant yn Elsteddfod yr Urdd a Gwyl Wyddoniaeth Darwin heb son am y triplau yn ystod Tymor yr Haf. Dwi'n mawr oboethio y bydd y plant yn cofio'r pethau hyn ac yn edrych yn ôl ar eu cyfnod yn yr ysgol fel cyfnod euraidd, fel yr wyf finnau yn ei wneud. Wedi'r cyfan, er fod y dysgu'n a'r addysgu'n hanfodol mae mwy i ysgol na hynny, ond oes?

Dwi wedi gwneud llawer iawn o ffrindiau yn Ysgol Trewyddel, ac er nad wyf yn un o'r pentref teimlais yn gartrefol iawn ymlith y plant a'r rhieni bendigedig, y llwydraethwyr a'r gymuned gyfan. Diolchaf am y cyfle o gael bod yn yr ysgol a rhaid cyfaddef mod i wedi cael fy sbwylio - tebyg

lawn na brofaf yr un hawddgarwch wedi gadael Trewyddel. Mae gennyf lu o atgofion pleserus wrth ymadael, a dymunaf yn dda i'r plant, y rhieni, y llywodraethwyr, y pentref, a'm cydweithwyr yn y dyfodol.

Even though it has only been a year since I joined the staff of Moylegrove School, I felt from the start that I was part of a special school and a special area. There's nothing like getting up in the morning and feeling as if you want to go to school, and looking forward to the day's events. That's exactly what I have experienced this year. It has been an honour and a privilege to follow in the footsteps of past Headteachers held in such high esteem, and to work with staff of such high quality.

I have learnt a lot during this last year by drawing on the experience and expertise of my colleagues, as I familiarised myself with the school, and the demands of the job of being a Headteacher. I am very thankful to them for their support, the ease of co-operation and for being able to assist each other during troubled times. I must admit there have been difficult times during this last year, but we have also had a lot of fun. You will very often hear the sound of laughter ringing out within the walls of Ysgol Trewyddel — indeed it is a happy, content school, full of characters!

My intention as Headteacher was to give the children a year to remember by filling every day with enjoyable activities that would stay within the memory. We have been very busy during the last three terms and there are lots of highlights worth mentioning. I enjoyed very much the weekend at Llangrannog, the Christmas celebrations, our success at the Urdd Eisteddfod and The Darwin Science Festival without mentioning the Summer Term trips. I hope very much that the children will remember these things and look back upon their time at school as a golden time, like I have done. After all, even though the teaching and learning is essential there's more to school than that, isn't there?

I have made many friends at Ysgol Trewyddel, and even though I am not from the village I have felt very much at home amongst the wonderful children and parents, the governors and the whole community. I am grateful for the opportunity of being part of the school and I must admit I have been spoilt — no doubt I shan't experience the same amiability and geniality after leaving Moylegrove. I have many pleasant memories as I leave, and I wish the children, the parents, the governors, the village and all my colleagues my very best wishes for the future.

MRS. JANET PHILLIPS 1975-2003

Dechrau'r flwyddyn 1975. Dyma fi ar fy ffordd i gyfweliad fel athrawes babanod yn Ysgol Gynradd Trewyddel. Er fy mod i a Meredith wedi cael ein dwyn lan yn ardal Eglwyswrw mae'n gas gyda fi i ddweud nad oedd yr un ohonom wedi bod yn Nhrewyddel o'r blaen ac fe aethom ar goll!! Lwcus ein bod ni wedi gadael digon o amser i gyrraedd! Dwi'n falch fy mod wedi bod yn llwyddianus o gael y swydd, ac ar ôl teithio'r siwrne am dros 28 mlynedd, dwi nawr yn gwybod bron pob gwelltyn ar ochr y ffordd. Yn Ebrill 1975 dechreuais fy swydd newydd. Dim ond un disgybl newydd a ddechreuodd yr un diwrnod a fi. Diolch yn fawr iddi am fod yn blentyn mor rhwydd y diwrnod yna, achos roeddem yn nerfus iawn. Yr un adeg fe gyrhaeddodd y caban sydd wedi bod yn ail gartref i mi ers blynnyddoedd.

Yn ystod fy amser yn Ysgol Trewyddel 'rwyf wedi cael ystod eang o brofiadau. Gwelais fynd a dod nifer o brifathrawon, (Gobeithio nad arna i oedd y bai am hyn!) sef Mr. Alun Davies, Mrs. Mair Lloyd, Mrs. Dilwen Smith ac yn y presennol Mrs. Elin Thomas. Hefyd rhai athrawon sef Mrs Jean Griffiths a Mr. Heulyn Roderick ynghyd a nifer helaeth o athrawon deithiol ac athrawon llenwi, rhestr rhy hir i enwi.

Mae nifer fawr iawn o blant wedi bod yn aelodau o'm dosbarth yn yr ysgol ar hyd yr amser. Gwelaf rai ohonynt yn aml. Mae rhai nawr yn rieni i ddisgyblion presennol, rhai yn dod ymlaen ataf ac wedi newid cymaint nad wyf yn eu adnabod, ond mae nifer fawr ohonynt nad wyf wedi gweld ers eu dydd olaf yn yr ysgol. Braff byddai clywed am eu hanes i gyd.

Rwyf wedi chwervthin llawer yng nghwmni'r plant. Mae llawer o bethau doniol wedi digwydd a llawer o ddywediadau digri wedi cael eu dweud. Dylsem fod wedi ysgrifenu'r rhain i lawr ar y pryd, fe fyddai gennyf lyfr gwerth chweil erbyn hyn. Yn anffodus mae'r rhan fwyaf o'r rhain wedi mynd yn anghof.

Mae rhai digwyddiadau wedi sefyll yn y côf. Cofiaf yr ysgol yn ennill Tlws Caermeini am yr ysgol gynradd ag enillodd y mwyaf o farciau yn eisteddfod Sir yr Urdd, a'r daith i Eisteddfod Genedlaethol yr Urdd ym Mhorthaethwy gyda'r gân ac tol Barti ddu. Roeddwn yn gyffrous iawn pan ofynnodd Mr. Alun Davies i fi fynd fel cynorthwydd gydag e a'r dosbarth Iau ar daith gyda Ysgol Penparc i'r Iwerddon. Doeddwn erioed wedi bod yno o'r blaen. Roedd yn daith flinedig ond yn fythgofiadwy.

Tra bu lloriau newydd a chegin yn cael ei rhoi i fewn i'r ysgol, bu rhaid i ni symud i lawr i Festri Bethel. Buom yno am amser hir a'r plant yn chwarae yn y maes parcio. Lwcus nad oedd y Cwricwlwm Cenedlaethol yn gweithredu pryd hynny, heb sôn am y rheolau Iechyd a Diogelwch sydd heddiw!! Adnewyddiad arall a ddaeth oedd y toiledau newydd, ar ôl hir aros. Cyn hyn roedd y plant yn cymeryd pleser o fynd allan i'r ty bach cyn gynted ag y byddai'n bwrw glaw. 'Dwi ddim yn gwybod a'i effaith y glaw oedd hyn neu'r syniad o wlychu.

Yn flynyddol fe fyddai'r ysgol yn cymeryd rhan mewn cystadleuthau Llyfrgell Dyfed. Yn 1981 fe ennillod y merched hyn y gystadleuaeth gwnio am orchudd gwely gyda llun Dai y Ddraig arno. Yn dilyn hyn fe aethom i fyny i stiwdio Pontcanna yng Nghaerdydd i recordio'r merched yn sgwrsio am y cwilt ar y rhaglen plant Bilidowcar. Fe aethom i fyny i gyd mewn un car, recordio'r rhaglen ac yna darganfod y bydda'r rhaglen ar y teledu am 5 o'r gloch yr un noson. Doedd dim amser i fynd â'r plant adref cyn y rhaglen, felly fe ddaethant i gyd adref gyda fi i Llangolman, gwylio'r rhaglen ac yna mynd adref. Roedd tipyn o gyffro wrth gweld eu hunain ar y teledu.

Cafwyd crim ddryswch un Nadolig pan oeddwn yn disgwyl y Dyn Pwysig yn ystod y gyngerdd Nadolig a hyn pan oedd Mr. Heulyn Roderick yn athro gyda ni. Nawr falle fod rhai ohonoch yn cofio fod gan Mr. Roderick efail, ond nid oedd llawer yn gwybod pryd hynny. Pan roedd Santa yn dethol ei anrhegion, doedd dim sôn o Mr Roderick ac roedd llawer o ddyfalu ymysg yr oedolion a'r plant hyn ynglyn a'r tebygrwydd. Pan wnaeth Mr. Roderick ymddangos o du ôl y llwyfan ar ôl dechrau'r dethol, cafwyd mwy o ddryswch.

Roeddwn yn ddiolchgar iawn i chi rieni a'r plant ar nifer fawr o adegau. Un o'r rhain oedd parti ymadawiad Mrs. Mair Lloyd. Roedd gwneud hyn yn ddirgel yn waith anodd iawn, ond gyda'ch cymorth chi i glirio'r ysgol (Roedd pob coryn yn crynu yn ei sgidie!), paratoi'r lluniaeth, a chymeryd rhan mewn adloniant, cafwyd noson bendigedig.

Cefais llawer o hwyl yn eich cwmni hefyd. Mwynhaeais y troeon i Oakwood gyda'r plant a rhai o'r rhieni. Cefais fy ngwthio i wneud rhai pethau annifyr. Diolch yn fawr i chi am fy ngwthio i fynd ar "Bounce" - Never Again!

Er fod mwyafrif o'm atgofion yn rhai melys iawn, yn anffodus mae rhai sy'n aros yn fy nghôf am resymau eraill. Yn Chwefror 1989, pan oedd Mrs. Mair Lloyd i ffwrdd am flwyddyn o secondiad a fi yn brifathrawes dros dro, daeth ffôn o'r wasg yn sôn fod na si fod yr ysgol yn cael ei chau, a gofyn beth oedd fy marn i am hyn. Roedd hyn yn dipyn o sioc, ond dal i fynd wnaethom.

Ym Mhehefin 1993, tra yn dod i lawr y rhiw tuag at yr ysgol, cefais ofn ofnadwy i weld y llifogydd yn arllwys i lawr o'm blaen. Nid oedd yn bosibl i mi yrru drwyddo. Ar ôl i'r glaw orffen gwelwyd y difrod a wnaethpwyd. Y ffordd o flaen yr ysgol wedi ei niweidio, car Mrs Meirwen Harries wedi ei wthio i'r clawdd. Tro lwc doedd neb wedi cael dolur. Roedd hyn yn hyfryd i gymharu a beth ddigwyddodd yn Llandudoch. Roedd yr arolwg yn ddigon i rhoi arswyd i fi, ond diolch i arweiniad Mrs. Dilwen Smith, fe wnaethom ddod drwyddo yn sgleinio. Y ddwy flynedd ddiwethaf, ar ôl clywed am gynlluniau'r Sir am gau ein bysgol ni, oedd y blynyddoedd gwaethaf oll, yr ansicrwydd, y tristwch, y cracrydd. Drwy hyn i gyd mae'r plant a'u hwyl wedi fy nghario ymlaen. Does dim plant tebyg i blant Trewyddel!

Mae wedi bod yn bleser i gyd weithio yn ystod y flwyddyn olaf, anodd yma gyda Mrs. Elin Thomas, prifathrawes ifanc a brwdfrydig. Dymunaf yn dda iawn iddi am y dyfodol. Cawsom fel ysgol lwyddiant a mwynhad mewn nifer o weithgareddau gan gynnwys yr eisteddfodau cylch a'r Sir, mabolgampau ac ymweliadau addysgiadol. Gobeithio y bydd atgofion olaf y plant o'r ysgol yn rhai melys a bythgofiadwy.

Hoffwn gymeryd mantais o'r cyfle hwn i ddiolch o

galon i chwi lywodraethwyr a rhieni am eich cefnogaeth i'r ysgol ac am eich brwydr gref. Diolch i chi benaethiaid y gorffennol a'r presennol am eich arweiniad. Ond yn bwysig iawn diolch i'r disgyblion a chyn ddisgyblion am fywyd hapus iawn yn eich mysg. Teimlaf erbyn hyn fod Trewyddel yn ail gartref i mi. Fe fydd y diwrnod olaf yn eich plith yn ddiwrnod o dristwch a cholled fawr.

It's the beginning of the year 1975. I'm on my way to an interview for the post of infant teacher at Moylegrove C.P. school. Unfortunately, even though both Meredith and I were brought up in the Eglwyswru area, neither of us had been to Moylegrove before and I'm sorry to say we got lost!! Luckily we had plenty of time to spare. I am very pleased that I was successful on that day, and after travelling down to Moylegrove for over 28 years I think that I now know every blade of grass on the journey!. In April 1975 I began my new post. There was only one new pupil on that day. Thank you so much for being such a well behaved child on that first day, because I was very nervous. At about the same time the portakabin arrived which was to be my second home for many years to come.

During my time at Moylegrove school I have had many different experiences. I saw many head teachers come and go, (I hope this was not my fault) Mr Alun Davies, Mrs. Mair Lloyd, Mrs. Dilwen Smith and presently Mrs. Elin Thomas. Many teachers including Mrs, Jean Griffiths and Mr, Heulyn Roderick as well as numerous peripatetic teachers and supply teachers have been my colleagues.

A large number of children have been members of my class during the years. Some of these I see often. Some are even parents of children in the school at present. Some come up to me and because they have changed so much I fail to recognize them. But there are many that I have not seen since their last day at the school. It would be great to hear about them .

I have laughed a lot in the children's company. Many amusing things have been said or done. I should have written these events as they happened. By now I would have a worthwhile book which would have brought back happy memories. Unfortunately most of these have been forgotten over the passing of time.

Although I have forgotten many events that happened, there are some which I will never forget. I remember the school during my first year in the post, winning the Tlws Caermeini for the school which had achieved the highest marks out of all the primary schools in Pem-

brokeshire at the Urdd county Eisteddfod, and the journey to the Menai bridge National Urdd Eisteddfod where the children took part in the musical drama competition with their rendering of *Barti ddu*. I was very excited when Mr Alun Davies asked me if I would like to accompany the junior class which he took together with staff and children of Penparc school, on a day trip tour to Ireland. I had never been to Ireland before, so it was a very memorable yet tiring day.

Whilst new flooring was laid and a new kitchen built at the school, we had to move in to the vestry at Bethel. We were there for quite a long time and the children had to play in the car park during their breaks. Luckily the National curriculum had not been introduced at that time let alone the rules and regulations laid down presently by the Health and safety council! Another alteration to the building was the new long awaited inside toilets. What a relief in more sense than one! Before this the children took quite a pleasure of needing to go to the toilet as soon as it started raining. Whether it was the effect of the rain or the amusement of getting wet, I don't know.

Annually the school took part in the county library cultural competitions. In 1981 the older girls took part and won in the sewing section making a duvet cover with 'Dai the Dragon' on it's cover. Following this the girls and I went up to the Pontcanna television studios in Cardiff to record the girls showing the winning quilt cover on a children's programme called 'Bilidowcar'. We all travelled up in my car, recorded the programme and then discovered that the programme was going out on air that afternoon at 5 o'clock. I had no time to take the children home, so after contacting the parents the children all came to my home in Llangolman, watched themselves on television, and then went home. A truly memorable day.

Most of the members of the audience at one Christmas concert were very puzzled during the visit of Father Christmas. This was at the time when Mr. Heulyn Roderick was a teacher at the school. Now perhaps some of you may remember that he had a twin brother, but many did not realize this at that time. While Santa was distributing his presents the guessing game began. He looked similar to but suddenly Mr. Roderick appeared from behind the stage. This made everyone very confused.

I have appreciated your help on many occasions. One such occasion was the leaving party for Mrs. Mair Lloyd. It was quite a problem keeping the whole evening a complete surprise, but with your usual help we cleared the school, had a marvellous buffet prepared and entertainment organized to make it a memorable evening.

I have had a lot of fun in your company. I enjoyed the trips organized by Mrs. Dilwen Smith, to Oakwood with the children and some accompanying parents. I was also asked to do some unpleasant activities. Thank you very much for pushing me to go on "Bounce" – Never again!

Although most of my memories are happy ones, there are some I remember for other reasons. In February 1989 when Mrs. Mair Lloyd was away on secondment for a year and I had taken over as temporary head teacher, there was a phone call from a local newspaper stating that there was a rumour that the school was to be closed and what was my opinion of this. This was quite a shock, but we carried on for another fourteen years.

In June 1993 while driving down the hill towards the school in the morning I was very frightened to see floods gushing down the road in front of me. The water was so bad I could go no further. When the rain stopped we could see the damage that was left. The road itself was damaged and Mrs. Harries' car had been pushed up against the hedge by a tree trunk that had come down the hill with the flood. Luckily no-one had been hurt.

The School Inspection was a challenging experience but with the clear leadership of Mrs. Dilwen Smith, we came through it with flying colours. It has been the last two years that have been the most difficult after hearing the plans of the County Council to close our school. The uncertainty, the sadness and the anger, I will not forget. Through all of this the children's good spirit and fun have kept me going. There will never be children like the children of Moylegrove school!

It has been a pleasure during the past year to work with Mrs. Elin Thomas, a young and enthusiastic head teacher. I wish her well in the future. We've had a very successful and enjoyable year when the children have taken part in sports, many educational visits and won awards including at the county Urdd eisteddfod. I hope that the memories that the present pupils have of their final year in Moylegrove school will be pleasant and unforgettable.

By now I feel that Moylegrove is my second home. The final day amongst you will be a day of sadness and loss.

I would like to take this opportunity to thank you, the governors and parents for your support and for the massive fight you made for this school.

Thank you to all the head teachers past and present for your leadership. But most of all thank you, the pupils, both past and present, for giving me such a happy time amongst you.

MEMOIRS OF MOYLEGROVE SCHOOL.

My family (the Patersons) moved from the place of our birth at Trelllyfaint in 1972 but we have always retained links with Moylegrove as we still have Blaenmeini Farm and we have recently bought the Church Cottage in the village.

All my brothers and sisters (Jean, Douglas, Esther, Helen and Mark) were at the school; indeed we were all there together for one term in 1971, before I (the eldest) went to Fishguard.

It is terribly sad to hear that the school is closing, and I know that a lot of people went to considerable trouble to keep it open, for which I thank you.

My memories of the school, and indeed of my entire childhood in the area are of the most idyllic times. The place still retains its magic for me.

When I was in the "little class" in 1965, the teacher was Mrs. Rees, a silver-haired and kind, matronly woman. Our academic work was done largely on little slates with chalk, and was interspersed with creative activities such as paper mache, plasticene, raffia work, pom-pom making etc. On Wednesday afternoons, the boys did drawing and painting whilst the girls did knitting and needlework. Friday mornings always consisted of rapid-fire mental arithmetic followed by "music and movement" with the aid of a radio broadcast.

At about 7 or 8, we graduated to the "big class" to be taught by Mrs. M. Daniel. She ruled with a rod of iron, and was a most capable woman, thin, bony and fiercely intelligent. She administrated the school at the same time as teaching a mixed age class to the highest level, with no extra help. We used scratchy old ink pens with detachable nibs and ink mixed up and severely watered down to near-illegibility by Mrs. Daniel.

The most life-changing experience for me at Moylegrove school was the day the violin teacher Mr. Mostyn Thomas, came. In the late 1960's the county had decided to bestow free instrumental tuition. The entire class at Moylegrove put up their hands for lessons. I am now a professional violinist. I would never have thought of playing an instrument unless it had been on offer, free, in school. I had never been to a concert and had no idea what a violin was at that point. From the moment I picked it up, I knew I loved it. I am eternally grateful for the opportunity, which has given me such joy and *raison d'être* as well as a profession to follow.

I have a clear memory of an ex-pupil coming to visit the school whilst on holiday from Oxford University. Mrs Daniel was so proud of him that I remembered the name of the university and promised myself that I would try and go there. Mrs. Daniel was the first person I phoned when I finally got my place. All my brothers and sisters ended up at top colleges and have taken numerous degrees. Moylegrove school did a good job.

Thank you.

Jean Paterson

SCHOOLDAY RECOLLECTIONS

I have memories from two generations attending Moylegrove School; myself being a pupil from 1968 to 1975 and my own children attending the school from 1999 until the sad closure in 2003.

During the early years I was taught by Mrs. Griffiths in the little class. It still surprises me that we did virtually no PE or sport in school, but my best memories of this time was when we had one of these very rare Physical Education sessions. Mrs Daniel would produce a large musty brown cardboard box filled with black plimsoles. Excitedly, we would all rummage around trying to find a pair which vaguely fitted before starting the exercise session. Hula hoops and lentil bean bags were thrown around. I remember the bean bags smelling strongly of mice; one had a little hole in the cover and for some strange reason one day I ate quite a lot of lentils and then felt very sick!

I progressed to the "big class" with much trepidation, as I was to be taught by the formidable Mrs. Daniel. She was a very strict teacher, but we all learnt so much with her; her former pupils are eternally grateful for being given good discipline in our early education. At 7 years old we could do arithmetical long division, binaries and denaries (what were the point of those?) and complicated fractions. These days, calculators are in every Childs' pencil case, -thank goodness!!

During morning break, Mrs Daniel would distribute amongst the pupils "Rich Tea Biscuits". We paid a penny each week for one biscuit, the older children paying 1 1/2p. for one and a half biscuits, Mrs Daniel cutting those biscuits in half is another memory strong in my mind. Afternoon break was a quarter pint glass bottle of luke-warm milk, drunk through a white-waxy cardboard straw which always went soggy and flat long before all the milk was consumed. I remember always being envious of Hazel because her mother would buy her strawberry Nesquik to add in her milk, I was never allowed this treat!

As there were no kitchen facilities in the school at that time, our dinner was prepared at St. Dogmaels School and transported by a Richard Bros minibus. The big silver insulated

containers would be slopping and sliding around the worst hills and bends in Pembrokeshire before coming to Mrs. Doris Beales' charge. Occasionally, a food tray would be missed during unloading the minibus, sometimes it came as we were finishing the dinner. Once, one of the Lorenz children found a tray of jam sponge under his seat on the way home from school and did his best to eat it all before he arrived home!

On the whole, the meals were what I would describe as unpalatable. I can see now the mashed potatoes, light grey in colour, with little lumps inter-dispersed in the serving to add a little texture. Mushy peas seemed to be on the menu regularly, and it is only now, 34 years later, I have been able to start eating them again. Chocolate semolina was just about tolerable, but as for the tapioca (or frogs'spawn as we called it) – yuk. Mrs. Beale never knew what was on the menu, she would peep into the trays and have an experienced guess what was for dinner. One day, she got it horribly wrong. For pudding, she decided we were having sponge, apple fritters with custard. Everyone was duly served up their portion. However, when we started eating the dish, it was discovered that the apple fritters were, in fact, fried onion rings. The pig swill churn filled up quicker than usual that day!

A vivid memory I have is when several grass-snakes were found on the school yard. An S.O.S. call was made to Mr. Gwylim Griffiths who rushed up to the school armed with two pitchforks. I can see the normally sedate Mrs. Daniel chasing the snakes around the yard, scooping one up and throwing it over the wall. It was a privilege to spend my last three years at Moylegrove School with Mr. Alun Y. Davies as my teacher and Headmaster. This started many big changes in the school, but the initial challenge was to remember to call "Sir", not "Miss", when we raised our hand in class! We had swimming lessons, sports and of course, who can forget the great successes and enjoyment in the Eisteddfodau. One of the highlights during this time was getting a school playing field. Grass cutting in those initial years was not as regular as it ought to be, the grass would grow so long it could've been harvested into the silage pit in Fagwrel-non! However as children, we typically made use of this long

grass and had several games adapted to make full use of it. One activity involved cutting great mounds of grass and hiding under it whilst another child would try and guess who was under each lump dotted around the field. Other times, we were just pretending to be wild animals crawling around the jungle. The school toilets were outside by the wall of the top yard in those days. Suffice to say, you only visited them if you were "desperate" the six inch gap under the door was draughty and the boys seemed to gain great pleasure in harassing any female occupants!(lanto-was that you?)

My own children have been lucky to begin their educational journey at Moylegrove School. It has been a pleasure to watch them flourish under guidance of Mrs Janet Phillips. She has a wonderful teaching style and the children absolutely adore her. They are always eager to go to school especially Monday mornings when they can tell Mrs Phillips about their weekend ("amser newyddion"). I have to give a special thanks to Mrs Phillips who has been in Moylegrove School for 28 years. During this time she has seen 229 children pass through her little portacabin. Thank you for the dedication you have given Moylegrove children throughout all these years at this school, best wishes to you for the future.

Diolch i pawb sydd wedi bod yn gwelthio a helpu yn Ysgol Trewyddel yma nawr, ac hefyd yn yr gorfennol. Mae rhaid sôn am Mrs. Janet Phillips yn arbennig. Diolch o galon, Mrs. Phillips, am elch gwaith proffesyddol yn addysgu plant ardal Trewyddel am dros 28 o flynyddoedd.

Hedydd Lloyd

*Melys yw'r atgofion.
Am yr ysgol fach.
Ele y ces fy addysg gynnar.
Ond, dim mwyach i'm plantos bach.*

PRIF-ATHRAWON
YSGOL TREWYDDEL

- 1873-1919 Mr. Joseph Lewis
- 1919-1923 Mr. Willie George
- 1923-1950 Mr. David John Morse
- 1950-1960 Mr. Elfyn Lewis
- 1960-1972 Mrs. Martha J. Daniel
- 1972-1982 Mr. Alun Y. Davies
- 1982-1995 Mrs. Mair Lloyd
- 1995-2002 Mrs. Dilwen Smith
- 2002-2003 Mrs. Elin Mai Thomas